

Anpassning av svensk rätt till EU-förordning om byggprodukter

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2012/13:93 Anpassning av svensk rätt till EU-förordning om byggprodukter och en motion som väckts med anledning av propositionen.

I propositionen föreslås ändringar i plan- och bygglagen (2010:900). De föreslagna ändringarna innebär att svensk rätt anpassas till EU:s byggproduktförordning, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2013.

I motionen föreslås det att riksdagen avslår regeringens lagförslag.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionen.

I betänkandet finns en reservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Anpassning av svensk rätt till EU-förordning om byggprodukter	5
Reservation	8
Anpassning av svensk rätt till EU-förordning om byggprodukter (SD)	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
Följdmotionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anpassning av svensk rätt till EU-förordning om byggprodukter

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:93 och avslår motion 2012/13:C4 av Markus Wiechel (SD).

Reservation (SD)

Stockholm den 2 maj 2013

På civilutskottets vägnar

Veronica Palm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Veronica Palm (S), Nina Lundström (FP), Oskar Öholm (M), Eva Bengtson Skogsberg (M), Carina Ohlsson (S), Marta Obminska (M), Hillevi Larsson (S), Margareta Cederfelt (M), Jonas Gunnarsson (S), Katarina Köhler (S), Ola Johansson (C), Yilmaz Kerimo (S), Jessika Vilhelmsson (M), Jan Lindholm (MP), Roland Utbult (KD), Markus Wiechel (SD) och Marianne Berg (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 26 maj 2011 att ge Boverket i uppdrag att klarlägga behovet av författningsändringar och föreslå de ändringar som behövs till följd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG, kallad byggproduktförordningen.

Den 30 januari 2012 överlämnade Boverket rapporten 2012:1 Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter. Utöver sitt uppdrag enligt ovan har Boverket i sin rapport även lämnat förslag till ytterligare författningsändringar. I propositionen omhändertas i huvudsak de författningsförslag som är en direkt följd av byggproduktförordningen eller som behövs för att komplettera förordningen så att den får avsedd effekt i Sverige. Boverkets rapport har remissbehandlats. Vidare har propositionens förslag om en avgift vid tillsyn varit föremål för ett kompletterande remissförfarande och har sänts ut till ett begränsat antal remissinstanser.

I propositionen föreslår regeringen – efter att ha hört Lagrådet – att riksdagen antar det förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900) som lagts fram i propositionen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslaget i bilaga 2.

En motion har väckts med anledning av propositionen. Motionsförslaget finns i bilaga 1.

Utskottets överväganden

Anpassning av svensk rätt till EU-förordning om byggprodukter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår motionen.
Jämför reservation (SD).

Bakgrund

Byggproduktdirektivet, dvs. rådets direktiv 89/106/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar, har haft till syfte att underlätta handeln med byggprodukter inom EU. Direktivet anses emellertid inte fullt ut ha fått den avsedda effekten och har dessutom tolkats olika i medlemsländerna. Kommissionen föreslog därför 2008 att direktivet skulle ersättas med en förordning i syfte att definiera målen för gemenskapslagstiftningen bättre och att underlätta dess genomförande genom några förenklade förfaranden som är särskilt inriktade på att minska den administrativa bördan för företagen, särskilt små och medelstora företag.

Byggproduktdirektivet upphör att gälla den 1 juli 2013 när byggproduktförordningen, dvs. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG, blir tillämplig i sin helhet.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen ändringar i plan- och bygglagen (2010:900). De föreslagna ändringarna innebär att svensk rätt anpassas till byggproduktförordningen.

I propositionen föreslås det att kraven på byggprodukters lämplighet utvidgas till att omfatta fler tekniska egenskapskrav. Det föreslås vidare att en hänvisning görs till att det finns bestämmelser om att släppa ut och tillhandahålla byggprodukter på marknaden också i byggproduktförordningen, att en byggprodukt får säljas här i landet endast om den är lämplig för den avsedda användningen samt att för byggprodukter som ska CE-märkas ska bestämmelserna om märkning i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll gälla. I propositionen föreslås det vidare att när CE-

märkning ska vara den enda märkning som styrker en byggprodukts överensstämmelse med angivna prestanda, får typgodkännande inte meddelas och redan meddelade typgodkännanden ska upphöra att gälla.

Den myndighet som ska utöva tillsyn ska enligt regeringens förslag få vidta åtgärder i enlighet med byggproduktförordningen och förordning (EG) nr 765/2008 samt även fortsättningsvis i det enskilda fallet besluta om föreläggande eller förbud. Tillsynsmyndigheten föreslås också få rätt att besluta om ersättning för produkter vid marknads kontroll. Den myndighet som ska övervaka och utvärdera de tekniska bedömningsorgan som regeringen har utsett ska hos bedömningsorganen ha rätt att på begäran få upplysningar, handlingar och tillträde till lokaler samt rätt att ta ut avgift för att täcka kostnaderna för övervakning och utvärdering. Slutligen föreslås det att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om språkkrav.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2013.

Motionen

I motion 2012/13:C4 av Markus Wiechel (SD) föreslås det att riksdagen avslår regeringens lagförslag. Enligt motionären kan CE-märkningen leda till signifikanta kostnader som hämmar verksamheten för små och medelstora företag som tillverkar byggprodukter. Vidare framhåller motionären att Sverige redan har ett fungerande och inarbetat system med typgodkännande som kommer att fasas ut vid införandet av en CE-märkning. Motionären hänvisar också till synpunkter i denna fråga som framförts av flera remissinstanser.

Utskottets ställningstagande

Bakgrunden till regeringens lagförslag är, som framgått ovan, att EU:s byggproduktdirektiv upphör att gälla den 1 juli 2013 samtidigt som EU:s byggproduktförordning blir tillämplig i sin helhet. Genom lagförslaget anpassas svensk rätt till denna förordning.

Motionsförslaget om att avslå regeringens lagförslag synes utgå från att Sverige inte bör tillämpa CE-märkning enligt de krav som finns uppställda i förordningen utan i stället använda det svenska systemet med typgodkännande, även för byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard. Utskottet vill därför erinra om att byggproduktförordningen såsom en EU-förordning är direkt tillämplig i svensk rätt. EU-medlemskapet innebär att medlemsstaterna också är skyldiga att se till att förordningen kan tillämpas i praktiken och få ett effektivt genomslag.

Vidare vill utskottet, med anledning av vad som anförs i motionen, framhålla att regeringens förslag inte innebär att det svenska systemet för typgodkännande avvecklas för byggprodukter som inte omfattas av en harmoniserad standard. Den kritik från vissa remissinstanser som motionären hänvisar till avsåg ett förslag om avveckling av typgodkännandesystemet i

Boverkets rapport (se ovan i avsnittet Ärendet och dess beredning). I propositionen anför regeringen att det vore olämplig att ta bort typgodkännandesystemet utan att det finns ett noggrant utrett alternativ.

När det gäller det närmare innehållet i lagförslaget, dvs. den föreslagna formen för anpassning av plan- och bygglagen till EU-förordningen om byggprodukter, har inga förslag om ändringar framförts.

Utskottet anser att riksdagen bör anta regeringens lagförslag och avslå motionen.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

Anpassning av svensk rätt till EU-förordning om byggprodukter (SD)

av Markus Wiechel (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:C4 av Markus Wiechel (SD) och avslår proposition 2012/13:93.

Ställningstagande

Enligt regeringens lagförslag ska plan- och bygglagen anpassas till EU:s byggproduktförordning. Denna förordning innebär bl.a. att det införs ett krav på att en stor del av alla byggprodukter ska märkas enligt en gemensam standard för hela EU, benämnd CE-märkning. Den gemensamma standarden kan sannolikt sänka kostnaderna för dessa produkter och för nyproducerade hus. Samtidigt kan kraven på en gemensam märkning medföra flera nackdelar för svenskt vidkommande.

Sverige har i dag ett fungerande och inarbetat system med typgodkännande av byggprodukter. Detta system, som omfattar avsevärt fler produkter än det nya europeiska systemet, ska inte få användas för de produkter som får en CE-märkning. Kostnaderna för en övergång till CE-märkning är inte utredda och befaras bli signifikanta, speciellt för små och medelstora företag. Detta kan leda till betydande svårigheter för dessa företag.

Jag anser mot denna bakgrund att riksdagen med bifall till motion 2012/13:C4 (SD) bör avslå regeringens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2012/13:93 Anpassning av svensk rätt till EU-förordning om byggprodukter:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900).

Följdmotionen

2012/13:C4 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen avslår regeringens förslag i proposition 2012/13:93.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Häri genom föreskrivs i fråga om plan- och bygglagen (2010:900) dels att 8 kap. 19–21 §§, 11 kap. 1, 8, 25 och 26 §§ samt 16 kap. 6 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fem nya paragrafer, 8 kap. 22 a, 11 kap. 8 a–8 c och 66 §§ samt närmast före 11 kap. 66 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. 19 §¹

En byggprodukt får ingå i ett byggnadsverk endast om den är lämplig för den avsedda användningen.

En byggprodukt ska anses lämplig, om den

1. har sådana egenskaper att det byggnadsverk som produkten ska ingå i kan uppfylla de tekniska egenskapskrav som avses i 4 § första stycket 1–6 när byggnadsverket är projekterat och uppfört på rätt sätt, eller

2. uppfyller kraven i föreskrifter 16 kap. 6 §.

En byggprodukt ska anses lämplig om den

1. har sådana egenskaper att det byggnadsverk som produkten ska ingå i kan uppfylla de tekniska egenskapskrav som avses i 4 § första stycket 1–6, 8 och 9 när byggnadsverket är projekterat och uppfört på rätt sätt, eller

som har meddelats med stöd av

20 §

Bestämmelser om villkor för att släppa ut och tillhandahålla byggprodukter på marknaden finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG².

En byggprodukt får släppas ut på marknaden för avsedd användning endast om den är lämplig enligt 19 §.

En byggprodukt som inte omfattas av förordning (EU) nr 305/2011 får säljas här i landet för avsedd användning endast om den är lämplig enligt 19 §.

¹ Senaste lydelse 2011:335.

² EUT L 88, 4.4.2011, s. 5 (Celex 32011R0305).

21 §³

För byggprodukter som ska vara CE-märkta enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 6 § första stycket 2 gäller bestämmelserna om märkning i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 338/93 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll.

Bestämmelserna om märkning i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 338/93 och lagen (2011:791) om ackreditering och teknisk kontroll gäller för byggprodukter som ska vara CE-märkta enligt

1. förordning (EU) nr 305/2011, eller

2. föreskrifter som har meddelats med stöd av 16 kap. 6 § första stycket 2.

22 a §

När CE-märkning ska vara den enda märkning som styrker en byggprodukts överensstämmelse med angivna prestanda i enlighet med artikel 8.3 i förordning (EU) nr 305/2011, får typgodkännande inte meddelas och redan meddelade typgodkännanden ska upphöra att gälla.

11 kap.**1 §**

Detta kapitel innehåller bestämmelser om

1. tillsynen allmänt, möjlighet att få ett ingripandebesked samt skyldighet att ge tillträde och lämna upplysningar för tillsynen,
2. tillsynen över kommunala beslut och regionplanebeslut,
3. förelägganden som behövs för att regler, domar och beslut ska följas,
4. genomförande på den försumliges bekostnad och förbud mot fortsatt arbete eller användning av byggnadsverk,
5. ingripanden mot kontrollanter och kontrollansvariga,
6. att förelägganden och förbud får förenas med vite eller ska genomföras omedelbart,
7. handräckning,
8. anteckningar av förelägganden och förbud i fastighetsregistret samt verkan av förelägganden och förbud vid ägarbyte,
9. byggsanktionsavgifter,
10. överlåtelse av egendom efter

³ Senaste lydelse 2011:795.

en överträdelse, *och*
11. tystnadsplikt.

en överträdelse,
11. tystnadsplikt, *och*
12. avgift vid tillsyn.

8 §

För att fullgöra sina uppgifter enligt denna lag har

1. byggnadsnämnden och länsstyrelsen samt den som på nämndens eller länsstyrelsens uppdrag utför ett arbete rätt att få tillträde till fastigheter och byggnadsverk samt att där vidta de åtgärder som behövs för att utföra arbetet,

2. en tillsynsmyndighet rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar från byggherren som behövs för tillsynen över bygg-, rivnings- och markåtgärder, och

3. en tillsynsmyndighet rätt att hos den som tillverkar, importerar, saluför eller *använder* byggprodukter som omfattas av tillsynen

3. en tillsynsmyndighet rätt att hos den som tillverkar *eller representerar den som tillverkar och hos den som importerar eller saluför byggprodukter som omfattas av tillsynen*

a) få tillgång till produkter för kontroll,

b) på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs, och

c) få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder.

En myndighet som framställer kartor för samhällets behov har för att fullgöra sin kartläggningsuppgift också en sådan rätt till tillträde som anges i första stycket 1, dock inte till bostäder. Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna ta del av innehållet i ett utländskt certifikat, intyg eller annan handling, ska handlingen på myndighetens begäran visas i översättning till svenska. Översättningen behöver inte vara auktoriserad.

8 a §

En tillsynsmyndighet som ska övervaka och utvärdera tekniska bedömningsorgan enligt artikel 29.3 i förordning (EU) nr 305/2011 har rätt att hos bedömningsorganen

1. på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs, och

2. få tillträde till lokaler.

8 b §

Den som tillverkar eller representerar den som tillverkar och den som importerar eller saluför byggprodukter ska efter beslut från tillsynsmyndigheten ersätta myndigheten för kostnader vid provtagning och undersökning av

prov, om en produkt vid tillsyn enligt 2 § visar sig inte uppfylla gällande krav.

8 c §

Den som tillverkar eller representerar den som tillverkar och den som importerar eller saluför byggprodukter ska få ersättning från tillsynsmyndigheten för produkter som ska kontrolleras enligt 8 § första stycket 3, om det finns särskilda skäl för det.

25 §

Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet besluta om det föreläggande eller förbud som från skyddssynpunkt behövs för att bestämmelsen om byggprodukter i 8 kap. 20 § *eller en bestämmelse som har meddelats med stöd av 16 kap. 6 §* ska följas.

Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet besluta om det föreläggande eller förbud som från skyddssynpunkt behövs för att bestämmelsen om byggprodukter i 8 kap. 20 § *andra stycket* ska följas.

26 §

Om en byggprodukt *har CE-märkts trots att den inte överensstämmer med de krav som gäller för CE-märkning, får tillsynsmyndigheten förelägga tillverkaren, importören eller den som saluför byggprodukten att*

- 1. upphöra med CE-märkningen,*
- 2. upphöra med användningen av CE-märkningen,*
- 3. återkalla osålda produkter, eller*
- 4. ta bort CE-märkningen.*

Ett sådant föreläggande gäller så länge som produkten inte överensstämmer med kraven.

Om en byggprodukt *som omfattas av förordning (EU) nr 305/2011 inte uppfyller de krav som fastställs i förordningen eller om tillsynsmyndigheten har tillräckliga skäl att anta att produkten inte uppfyller förordningens krav får myndigheten vidta de åtgärder som följer av artiklarna 56–59.*

Om en byggprodukt inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter meddelade med stöd av 16 kap. 6 § 2 får tillsynsmyndigheten vidta de åtgärder som följer av artiklarna 19–21 i förordning (EG) nr 765/2008.

Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet besluta om det föreläggande som behövs för att de krav på byggprodukter som avses i första och andra styckena ska uppfyllas.

Avgift vid tillsyn**66 §**

Den myndighet som ska övervaka och utvärdera tekniska bedömningsorgan i enlighet med artikel 29.3 i förordning (EU) nr 305/2011 ska ha rätt att ta ut avgift för att täcka kostnaderna för övervakning och utvärdering.

16 kap.**6 §**

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som krävs för att en byggprodukt enligt 8 kap. 19 § ska anses lämplig för att ingå i ett byggnadsverk,

2. märkning av byggprodukter enligt 8 kap. 21 § som förutsättning för att de ska få släppas ut på marknaden och användas,

3. typgodkännanden och tillverkningskontroll enligt 8 kap. 22 och 23 §§,

4. att en byggprodukt måste vara typgodkänd enligt 8 kap. 22 § för att få användas i ett byggnadsverk, och

5. *bestyrkande av överensstämmelse med gällande krav på byggprodukter och att, i fråga om byggprodukter som har liten betydelse med hänsyn till hälsa och säkerhet, det för ett sådant bestyrkande är tillräckligt att tillverkaren har utfärdat en försäkran om byggprodukternas överensstämmelse med allmänt erkänd och tillämpad teknik.*

2. märkning av byggprodukter enligt 8 kap. 21 § 2 som förutsättning för att de ska få släppas ut på marknaden och användas,

4. att en byggprodukt måste vara typgodkänd enligt 8 kap. 22 § för att få användas i ett byggnadsverk,

5. *på vilket eller vilka språk prestandadeklarationer, bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter enligt artiklarna 7.4, 11.6, 13.4 och 14.2 i förordning (EU) nr 305/2011 ska tillhandahållas,*

6. *på vilket eller vilka språk tillverkarna, importörerna och distributörerna ska förse tillsynsmyndigheten med information och dokumentation enligt artiklarna 11.8, 13.9 och 14.5 i förordning (EU) nr 305/2011,*

7. *sådan ersättning som anges i 11 kap. 8 b och 8 c §§, och*

8. *avgift vid tillsyn enligt 11 kap. 66 §.*

Föreskrifter enligt första stycket 4 får endast avse typgodkännande som behövs till skydd för liv, personlig säkerhet eller hälsa.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.